

GIÁO DỤC HỌC SINH, SINH VIÊN NGHỀ KỸ THUẬT XÂY DỰNG TRƯỜNG CAO ĐẲNG ĐIỆN BIÊN VỀ KỸ NĂNG AN TOÀN LAO ĐỘNG

Phạm Quỳnh Trang

Khoa Nông, Lâm nghiệp và Xây dựng, Trường Cao đẳng Điện Biên

Tóm tắt: Việc đảm bảo an toàn lao động trong lĩnh vực xây dựng có tầm quan trọng to lớn, giúp bảo vệ sức khỏe, tính mạng của người lao động, từ đó nâng cao năng suất và chất lượng công trình. Đồng thời, giúp giảm thiểu chi phí phát sinh từ tai nạn và rủi ro, góp phần tăng cường uy tín và sức cạnh tranh cho doanh nghiệp. Trang bị kỹ năng an toàn lao động cho người học nghề Kỹ thuật Xây dựng ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường nhằm nâng cao nhận thức, rèn luyện kỹ năng, ý thức kỷ luật nhằm cung cấp nguồn nhân lực đạt chuẩn cho thị trường lao động.

Từ khóa: Kỹ năng, an toàn lao động, nghề Kỹ thuật Xây dựng, Trường Cao đẳng Điện Biên.

EDUCATING STUDENTS OF THE CONSTRUCTION ENGINEERING PROFESSION AT DIEN BIEN COLLEGE ABOUT OCCUPATIONAL SAFETY SKILLS

Abstract: Ensuring occupational safety in the construction sector is of great importance, helping to protect the health and lives of workers, thereby improving productivity and quality of works. At the same time, it helps to minimize costs arising from accidents and risks, contributing to enhancing the reputation and competitiveness of enterprises. Equipping occupational safety skills for students of Construction Engineering right from when they are still in school aims to raise awareness, practice skills, and sense of discipline to provide qualified human resources for the labor market.

Keywords: Skills, occupational safety, Construction Engineering profession, Dien Bien College.

Nhận bài: 14/09/2025

Phản biện: 17/10/2025

Duyệt đăng: 21/10/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Xây dựng là lĩnh vực đòi hỏi nhiều yêu cầu về kỹ thuật cũng như chuyên môn. Đặc biệt khi làm việc tại công trường chứa đựng nhiều yếu tố rất phức tạp. Chính vì vậy, người lao động phải đối mặt với nhiều mối nguy hiểm không thể lường trước được từ công trường xây dựng. Do đó, trong đào tạo nghề Kỹ thuật Xây dựng cho học sinh, sinh viên tại Trường Cao đẳng Điện Biên, vấn đề trang bị kỹ năng an toàn lao động luôn được Nhà trường chú trọng.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm công cụ

* *Khái niệm kỹ năng*

Theo PGS. TS Phạm Viết Vượng: Kỹ năng là khả năng thực hiện thành công một loại công việc trên cơ sở nắm vững lý thuyết. Kỹ năng được hình thành trong quá trình rèn luyện lâu dài.

Theo Trung tâm đào tạo Tâm Việt: “Kỹ năng là khả năng thực hiện một công việc của chủ thể thông qua đào tạo và rèn luyện một cách kiên định, quyết liệt với động tác chuẩn, tiến trình chuẩn, nắm chắc bí quyết, trong điều kiện theo tiêu chuẩn nhất định”.

Từ các quan niệm trên có thể hiểu kỹ năng là khả năng thực hiện thành công một công việc của chủ thể trên cơ sở nắm vững lý thuyết, thông qua đào tạo và rèn luyện một cách kiên định, quyết liệt.

* *Khái niệm an toàn lao động*

An toàn lao động là một khái niệm quan trọng trong quá trình lao động, nhằm bảo vệ sức khỏe và tính mạng của người lao động. Theo quy định tại Khoản 2, Điều 3, Luật an toàn, vệ sinh lao động 2015, an toàn lao động là giải pháp phòng chống tác động của các yếu tố nguy hiểm, với mục đích đảm bảo người lao động trong quá trình lao động không bị thương tật hoặc tử vong.

Các yếu tố nguy hiểm có thể là các máy móc, thiết bị, hóa chất, điện, nhiệt, áp suất, tia bức xạ, tiếng ồn, rung động, bụi, khí độc, vi khuẩn, virus, nấm mốc, hoặc các yếu tố khác có thể gây nguy hiểm cho người lao động.

An toàn lao động được xem là nguyên tắc quan trọng nhất trong quá trình lao động, là trách nhiệm của người sử dụng lao động để đảm bảo an toàn cho người lao động, tránh được các tình huống xấu có thể xảy ra.

An toàn lao động có ý nghĩa và mục đích rất lớn đối với người lao động, người sử dụng lao động và xã hội. An toàn lao động giúp bảo vệ sức khỏe, nâng cao năng suất và chất lượng lao động, giảm thiểu chi phí điều trị và bồi thường, tăng cường uy tín và hình ảnh của doanh nghiệp, góp phần phát triển kinh tế - xã hội bền vững.

Để đảm bảo an toàn lao động, người lao động và người sử dụng lao động cần tuân thủ các quy định của pháp luật, các tiêu chuẩn kỹ thuật, các biện pháp phòng ngừa và kiểm soát các yếu tố nguy hiểm, cũng như tham gia các chế độ bảo hộ lao động, chăm sóc sức khỏe, bảo hiểm tai nạn lao động và bệnh nghề nghiệp.

** Khái niệm an toàn lao động trong xây dựng*

An toàn xây dựng có thể hiểu là an toàn lao động trong xây dựng nhà ở, nhà cao tầng... Và tên gọi đầy đủ chính là an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình.

Quy định về quản lý an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình được quy định tại Khoản 1 Điều 3 Thông tư 04/2017/TT-BXD : “An toàn lao động trong thi công xây dựng công trình là giải pháp phòng, chống tác động của các yếu tố nguy hiểm, yếu tố có hại nhằm bảo đảm không làm suy giảm sức khỏe, thương tật, tử vong đối với con người, ngăn ngừa sự cố gây mất an toàn lao động trong quá trình thi công xây dựng công trình.”

Tóm lại, an toàn xây dựng là các giải pháp giúp phòng chống nguy hiểm có thể gây hại đến sức khỏe tinh mạng người lao động khi tham gia thi công các công trình xây dựng.

2.2. Những quy định của pháp luật về an toàn lao động trong xây dựng

Luật Xây dựng ngày 18 tháng 6 năm 2014;

Luật An toàn, vệ sinh lao động ngày 25 tháng 6 năm 2015;

Nghị định số 46/2015/NĐ-CP ngày 12 tháng 5 năm 2015 của Chính phủ về Quản lý chất lượng và bảo trì công trình xây dựng;

Nghị định số 59/2015/NĐ-CP ngày 18 tháng 6 năm 2015 của Chính phủ về Quản lý dự án đầu tư xây dựng;

Nghị định số 39/2016/NĐ-CP ngày 15 tháng 5 năm 2016 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật An toàn, vệ sinh lao động;

Nghị định số 44/2016/NĐ-CP ngày 15 tháng 5 năm 2016 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật An toàn, vệ sinh lao động về hoạt động kiểm định kỹ thuật an toàn lao động, huấn luyện an toàn lao động và quan trắc môi trường lao động;

Nghị định số 62/2013/NĐ-CP ngày 25 tháng 6 năm 2013 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Xây dựng;

Thông tư số 04/2017/TT-BXD ngày 30/3/2017 của Bộ Xây dựng quy định về quản lý an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình.

2.2.1. Trách nhiệm của nhà thầu thi công xây dựng công trình

Theo Điều 4 Thông tư 04/2017/TT-BXD, theo đó:

1. Trước khi khởi công xây dựng công trình, nhà thầu tổ chức lập, trình chủ đầu tư chấp thuận kế hoạch tổng hợp về an toàn lao động. Kế hoạch này được xem xét định kỳ hoặc đột xuất để điều chỉnh phù hợp với thực tế thi công trên công trường. Nội dung cơ bản của kế hoạch tổng hợp về an toàn lao động theo quy định tại Phụ lục I Thông tư này.

2. Tổ chức bộ phận quản lý an toàn lao động theo quy định tại khoản 1 Điều 36 Nghị định 39/2016/NĐ-CP và tổ chức thực hiện kế hoạch tổng hợp về an toàn lao động đối với phần việc do mình thực hiện.

3. Nhà thầu chính hoặc tổng thầu có trách nhiệm kiểm tra công tác quản lý an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình đối với các phần việc do nhà thầu phụ thực hiện. Nhà thầu phụ có trách nhiệm thực hiện các quy định nêu tại Điều này đối với phần việc do mình thực hiện.

4. Tổ chức lập biện pháp thi công riêng, chi tiết đối với những công việc đặc thù, có nguy cơ mất an toàn lao động cao được quy định trong quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về an toàn trong xây dựng công trình.

5. Dừng thi công xây dựng khi phát hiện nguy cơ xảy ra tai nạn lao động, sự cố gây mất an toàn lao động và có biện pháp khắc phục để đảm bảo an toàn trước khi tiếp tục thi công.

6. Khắc phục hậu quả tai nạn lao động, sự cố gây mất an toàn lao động xảy ra trong quá trình thi công xây dựng công trình.

7. Định kỳ hoặc đột xuất báo cáo chủ đầu tư về kết quả thực hiện công tác quản lý an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình theo quy định của hợp đồng xây dựng.

8. Thực hiện các nội dung khác theo quy định của pháp luật về an toàn, vệ sinh lao động.

2.2.2. Trách nhiệm của chủ đầu tư

Được quy định tại Điều 5, Thông tư 04/2017/TT-BXD, theo đó:

1. Chấp thuận kế hoạch tổng hợp về an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình do nhà thầu lập và tổ chức kiểm tra, giám sát việc thực hiện kế hoạch của nhà thầu.

2. Phân công và thông báo nhiệm vụ, quyền hạn của người quản lý an toàn lao động theo quy định tại khoản 2 Điều 115 Luật Xây dựng tới các nhà thầu thi công xây dựng công trình.

3. Tổ chức phối hợp giữa các nhà thầu để thực hiện quản lý an toàn lao động và giải quyết các vấn đề phát sinh về an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình.

4. Đình chỉ thi công khi phát hiện nhà thầu vi phạm các quy định về quản lý an toàn lao động làm xảy ra hoặc có nguy cơ xảy ra tai nạn lao động, sự cố gây mất an toàn lao động. Yêu cầu nhà thầu khắc phục để đảm bảo an toàn lao động trước khi cho phép tiếp tục thi công.

5. Chỉ đạo, phối hợp với nhà thầu thi công xây dựng xử lý, khắc phục hậu quả khi xảy ra tai nạn lao động, sự cố gây mất an toàn lao động; khai báo sự cố gây mất an toàn lao động; phối hợp với cơ quan có thẩm quyền giải quyết, điều tra sự cố về máy, thiết bị, vật tư theo quy định tại Điều 18, Điều 19 Thông tư này; tổ chức lập hồ sơ xử lý sự cố về máy, thiết bị, vật tư theo quy định tại Điều 20 Thông tư này.

6. Trường hợp chủ đầu tư thuê nhà thầu tư vấn quản lý dự án, nhà thầu giám sát thi công xây dựng công trình, chủ đầu tư được quyền giao cho nhà thầu này thực hiện một hoặc một số trách nhiệm của chủ đầu tư theo quy định tại Điều này thông qua hợp đồng tư vấn xây dựng. Chủ đầu tư có trách nhiệm giám sát việc thực hiện hợp đồng tư vấn xây dựng, xử lý các vấn đề liên quan giữa nhà thầu tư vấn quản lý dự án, nhà thầu giám sát thi công xây dựng công trình với các nhà thầu khác và với chính quyền địa phương trong quá trình thi công xây dựng công trình.

7. Trường hợp áp dụng loại hợp đồng tổng thầu thiết kế - cung cấp thiết bị công nghệ - thi công xây dựng công trình (EPC) hoặc hợp đồng chia khóa trao tay (sau đây viết tắt là tổng thầu), trách nhiệm quản lý an toàn lao động được quy định như sau:

a) Chủ đầu tư được quyền giao cho tổng thầu thực hiện một hoặc một số trách nhiệm của chủ đầu tư theo quy định tại Điều này thông qua hợp đồng xây dựng. Chủ đầu tư có trách nhiệm kiểm tra, giám sát việc thực hiện hợp đồng xây dựng và việc tuân thủ các quy định về quản lý an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình của tổng thầu;

b) Tổng thầu thực hiện các trách nhiệm do chủ đầu tư giao theo quy định tại điểm a khoản này và thực hiện trách nhiệm quy định tại Điều 4 Thông tư này đối với phần việc do mình thực hiện.

8. Việc thực hiện các quy định nêu tại Điều này của chủ đầu tư không làm giảm trách nhiệm về đảm bảo an toàn lao động của các nhà thầu thi công xây dựng đối với các phần việc do mình thực hiện.

2.2.3. Trách nhiệm của bộ phận quản lý an toàn lao động, của nhà thầu thi công xây dựng công trình (Điều 6 - Thông tư 04/2017/TT-BXD), quy định:

1. Triển khai thực hiện kế hoạch tổng hợp về an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình đã được chủ đầu tư chấp thuận.

2. Hướng dẫn người lao động nhận diện các yếu tố nguy hiểm có nguy cơ xảy ra tai nạn và các biện pháp ngăn ngừa tai nạn trên công trường; yêu cầu người lao động sử dụng đúng và đủ dụng cụ, phương tiện bảo vệ cá nhân trong quá trình làm việc; kiểm tra, giám sát việc tuân thủ các yêu cầu về an toàn lao động đối với người lao động; quản lý số lượng người lao động làm việc trên công trường.

3. Khi phát hiện vi phạm các quy định về quản lý an toàn lao động hoặc các nguy cơ xảy ra tai nạn lao động, sự cố gây mất an toàn lao động thì phải có biện pháp chấn chỉnh kịp thời, xử lý theo quy định nội bộ của nhà thầu; quyết định việc tạm dừng thi công xây dựng đối với công việc có nguy cơ xảy ra tai nạn lao động, sự cố gây mất an toàn lao động; đình chỉ tham gia lao động đối với người lao động không tuân thủ biện pháp kỹ thuật an toàn hoặc vi phạm các quy định về sử dụng dụng cụ, phương tiện bảo vệ cá nhân trong thi công xây dựng và báo cáo cho chỉ huy trưởng công trường.

4. Chủ động tham gia ứng cứu, khắc phục tai nạn lao động, sự cố gây mất an toàn lao động; tham gia ứng cứu khẩn cấp khi có yêu cầu của chủ đầu tư, người sử dụng lao động hoặc cơ quan nhà nước có thẩm quyền.

2.2.4. Trách nhiệm của người lao động trên công trường xây dựng

Điều 7 - Thông tư 04/2017/TT-BXD, quy định:

1. Thực hiện các quy định tại Điều 17 Luật An toàn, vệ sinh lao động.

2. Từ chối thực hiện các công việc được giao khi thấy không đảm bảo an toàn lao động sau khi đã báo cáo với người phụ trách trực tiếp nhưng

không được khắc phục, xử lý hoặc nhà thầu không cấp đầy đủ phương tiện bảo vệ cá nhân theo đúng quy định.

3. Chỉ nhận thực hiện những công việc có yêu cầu nghiêm ngặt về an toàn, vệ sinh lao động sau khi đã được huấn luyện và cấp thẻ an toàn, vệ sinh lao động.

2.3. Tầm quan trọng của việc đảm bảo an toàn lao động trong lĩnh vực xây dựng

Việc đảm bảo an toàn lao động trong xây dựng có tầm quan trọng to lớn, giúp bảo vệ sức khỏe, tính mạng của người lao động, từ đó nâng cao năng suất và chất lượng công trình. Đồng thời, giúp giảm thiểu chi phí phát sinh từ tai nạn và rủi ro, góp phần tăng cường uy tín và sức cạnh tranh cho doanh nghiệp.

** Tầm quan trọng đối với người lao động*

Bảo vệ sức khỏe và tính mạng: Ngăn ngừa tai nạn lao động, thương tật và các bệnh nghề nghiệp có thể xảy ra trong môi trường làm việc tiềm ẩn nhiều rủi ro như ngã từ trên cao, vật rơi, điện giật.

Nâng cao tinh thần làm việc: Khi được làm việc trong môi trường an toàn, người lao động sẽ yên tâm hơn, chuyên tâm vào công việc, dẫn đến năng suất lao động cao hơn.

** Tầm quan trọng đối với doanh nghiệp*

Một là, giảm thiểu chi phí: Hạn chế các chi phí bồi thường, điều trị cho người lao động bị tai nạn, chi phí sửa chữa máy móc hỏng hóc do sự cố.

Hai là, nâng cao hiệu quả công việc: Năng suất lao động tăng lên, chất lượng công trình được đảm bảo, góp phần hoàn thành dự án đúng tiến độ.

Ba là, tăng cường uy tín và năng lực cạnh tranh: Xây dựng hình ảnh doanh nghiệp chuyên nghiệp, có trách nhiệm, thu hút được nhân tài và tạo niềm tin với khách hàng.

** Tầm quan trọng đối với xã hội*

Thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội: Góp phần xây dựng một lực lượng lao động khỏe mạnh, ổn định, tạo nền tảng cho sự phát triển bền vững của ngành xây dựng và nền kinh tế chung.

Nâng cao chất lượng cuộc sống: Khi số vụ tai nạn lao động giảm, cuộc sống của người lao động và gia đình họ được cải thiện.

2.4. Trang bị kỹ năng an toàn lao động cho học sinh, sinh viên nghề Kỹ thuật xây dựng Trường Cao đẳng Điện Biên

An toàn lao động trong xây dựng là tập hợp những biện pháp đảm bảo rằng người lao động có

thể phòng tránh được nguy hiểm, rủi ro tai nạn lao động, thậm chí gây nguy hiểm đến tính mạng trong quá trình thi công các công trình, dự án xây dựng.

Thực trạng hiện nay, ngành Xây dựng có tỷ lệ xảy ra tai nạn trong lao động luôn cao hơn so với những ngành nghề khác. Do đó, việc đảm bảo an toàn lao động trong xây dựng rất quan trọng và cần thiết.

2.4.1. Nguyên nhân dẫn đến tai nạn trong lao động

Tình trạng tai nạn lao động trong xây dựng diễn ra ngày càng phức tạp. Nguyên nhân là do: Sự chủ quan và thiếu sót trong quá trình thi công của người lao động. Họ chưa được đào tạo kỹ càng, bài bản và chưa được tham gia khóa huấn luyện về an toàn lao động nên ý thức về lao động còn kém.

Nhà thầu, chủ lao động không tuân thủ quy trình lao động, chưa chú trọng đến vấn đề an toàn trong lao động.

Máy móc, thiết bị không được kiểm tra, chọn lọc và bảo dưỡng cẩn thận dẫn đến tình trạng hư hỏng, rò rỉ gây nguy hiểm.

Ảnh hưởng xấu của môi trường, thời tiết và thiên tai như bão lũ,... và những tình huống nguy hiểm như gạch rơi rớt, giảm phải đỉnh,...

2.4.2. Một số biện pháp đảm bảo an toàn lao động trong xây dựng

Một là, kiểm tra thiết bị máy móc cẩn thận

Cần đảm bảo độ an toàn của thiết bị máy móc, phải kiểm tra bảo dưỡng thường xuyên trước khi tiến hành sản xuất, thi công xây dựng.

Hai là, môi trường làm việc an toàn, sạch sẽ gọn gàng

Vệ sinh sạch sẽ để người lao động thoải mái khi làm việc. Có biển báo, cảnh báo tại những vị trí nguy hiểm như hố sâu, linh hoạt không để người lao động phải làm việc quá sức.

Ba là, trang bị đầy đủ thiết bị, phương tiện bảo hộ cho người lao động

Trước khi bắt tay vào thực hiện công việc, người lao động cần được chuẩn bị đầy đủ các thiết bị bảo hộ bao gồm những vật dụng như: dây đeo an toàn, giày bảo hộ, mũ, kính, găng tay, dây đai bảo hộ,... để giảm thiểu mức rủi ro nếu có xảy ra trường hợp xấu nhất trong quá trình thi công.

Bốn là, tuân thủ đúng quy trình, khoảng cách an toàn trong xây dựng

Đảm bảo thực hiện đúng những quy trình thi công xây dựng công trình và tuân thủ quy chuẩn về khoảng cách an toàn trong xây dựng.

Năm là, đào tạo nhân viên, người lao động bài bản, chất lượng

Tổ chức những buổi huấn luyện về những nội quy trong an toàn lao động cho nhân viên. Luôn nhắc nhở người lao động phải có trách nhiệm, ý thức khi làm việc và thực hiện tốt các quy định của doanh nghiệp về đảm bảo an toàn lao động.

Nhân viên, người lao động được đào tạo bài bản về chuyên môn để trong quá trình làm việc không xảy ra sai sót gây hậu quả khó lường.

III. KẾT LUẬN

Xây dựng là một trong những ngành nghề có

nhiều yếu tố nguy hiểm bậc nhất. Các yếu tố nguy hiểm liên quan đến máy móc, độ cao, vật liệu rơi vãi, điện giật, đổ, sập dàn giáo, hoá chất độc hại,... diễn ra rất nhiều chính vì thế để an toàn lao động trong xây dựng thì nhà nước đã có những quy định rõ ràng, cụ thể. Trong đào tạo nhân lực nghề Kỹ thuật Xây dựng, Trường Cao đẳng Điện Biên luôn chú trọng trang bị kỹ năng an toàn lao động cho người học, đây là trách nhiệm của cơ sở đào tạo để cung cấp cho thị trường lao động đội ngũ nhân lực nghề Kỹ thuật Xây dựng không chỉ giỏi chuyên môn mà còn có kỹ năng thành thạo và kỷ luật tốt trong lao động.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Luật Xây dựng ngày 18 tháng 6 năm 2014.

Luật An toàn, vệ sinh lao động ngày 25 tháng 6 năm 2015.

Nghị định số 46/2015/NĐ-CP ngày 12 tháng 5 năm 2015 của Chính phủ về Quản lý chất lượng và bảo trì công trình xây dựng.

Nghị định số 59/2015/NĐ-CP ngày 18 tháng 6 năm 2015 của Chính phủ về Quản lý dự án đầu tư xây dựng.

Nghị định số 39/2016/NĐ-CP ngày 15 tháng 5 năm 2016 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật An toàn, vệ sinh lao động.

Nghị định số 44/2016/NĐ-CP ngày 15 tháng 5 năm 2016 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật An toàn, vệ sinh lao động về hoạt động kiểm định kỹ thuật an toàn lao động, huấn luyện an toàn lao động và quan trắc môi trường lao động.

Thông tư số 04/2017/TT-BXD ngày 30/3/2017 của Bộ Xây dựng quy định về quản lý an toàn lao động trong thi công xây dựng công trình.